

ตอนที่ 3

หลักการ: 3/4/1/2: กิจกรรม CWIE

หน่วยที่ 8 การจัดการ: นวัตกรรม

โดย นายสมชาย ใจดี

II
 องค์ประกอบ: กอสม-วอว
 หลักสูตรการเขียน
 อักษร กอสม
 อักษร CWIE

สื่อนักเรียน ครู: 2044
 นาค: สื่อนักเรียน CWIE

- ⇒ หน่วยที่ 6 การเขียน/การอ่าน/การเขียน
 - บทเรียน 11: บทเรียนของนักเรียน
 - บทเรียน 12: บทเรียน
 - บทเรียน 13: บทเรียน
- ⇒ หน่วยที่ 7 การอ่าน/การเขียน/การเขียน
 - หลักสูตร CWIE
 - หลักสูตร การเขียน
 - การอ่าน/การเขียน
- ⇒ หน่วยที่ 8 การอ่าน/การเขียน: บทเรียน
 - การอ่าน/การเขียน: บทเรียนในการเขียน
 - การอ่าน/การเขียน: บทเรียนในการเขียน (REFLECTIVE WRITING)
 - บทเรียน 14: บทเรียนในการเขียน การอ่าน/การเขียน: บทเรียน

III

ผลิตภัณฑ์ การเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้

สาระ: ความรู้ ทักษะ: สมรรถนะ:

นคร/เขต/ด. ไม่ใช้/ใน การ
ปฏิบัติงานที่จัดทำ การ

ฝึกฝน การแก้ปัญหา

การเรียนรู้ หรือ การวิเคราะห์

ระบบผลิต ของผลิตภัณฑ์

CWIE ตามมาตรฐานที่

กำหนด

ทั้งนี้ เน้นถึง การใช้ สาระ: ความรู้ ในผลิตภัณฑ์ การเรียนรู้

หรือ กิจกรรม CWIE เกี่ยวข้อง การฝึกฝน/การทบทวน

การฝึก/ฝึกฝนการเรียนรู้ การแก้ปัญหา และการวิเคราะห์

ผลิตภัณฑ์ ซึ่ง นำมาสู่ผลิตภัณฑ์ จาก กระบวนการ

ทั้งหมด CWIE (REFLECTION ON WORKING)

4

หน้า 8 การวิเคราะห์: ทักษะ

8.1
16/11

หลักการและเหตุผล

หลักสูตร CWIE จัดให้นักศึกษามีประสบการณ์โดย
การปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ โดยถือว่า
“คนเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงาน ผ่านการ
วิเคราะห์สะท้อนคิด” (Learning through
Reflection on Working)

การวิเคราะห์สะท้อนคิดจึงเป็นกระบวนการที่จะ
ช่วยเชื่อมโยงระหว่างความรู้เชิงทฤษฎีกับความรู้
เชิงปฏิบัติให้ “รู้ชัดปฏิบัติได้” และเกิดการพัฒนา
วิชาชีพต่อเนื่องไปสู่อนาคตของการทำงานและ
การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
(Continuing Professional Development)

หลักสูตร CWIE จึงกำหนดให้เรื่องการวิเคราะห์สะท้อนคิด
(Reflective Account of Practice) เป็นส่วนหนึ่งของ CWIE
ทั้งก่อน-ระหว่าง-หลัง การปฏิบัติ CWIE เพื่อให้นักศึกษาใช้เป็น
เครื่องมือในการประเมินตนเอง (Self-Assessment) เกี่ยวกับ
ผลลัพธ์การเรียนรู้จากการทำงานที่ได้จากการปฏิบัติ CWIE

^{8.} ~~1/6~~.1.1 เส้นทาง การเรียนรู้จากการทำงาน

1.

คนเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานจริง

2.

→ เกิดทักษะ สมรรถนะ ค่านิยมวิชาชีพ

3.

→ ประเมินตนเองด้วยวิธีการวิเคราะห์สะท้อนคิดในผลลัพธ์การเรียนรู้จากประสบการณ์

4.

→ ใช้ประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

5.

→ เพิ่มพูนความสามารถและความชำนาญการสู่ความเป็นมืออาชีพ

8.2
~ 112

การคิดวิเคราะห์
สะท้อนคิดในการ
พัฒนาวิชาชีพ

เครื่องมือในการประเมิน
ตนเองและนำผลไปใช้ใน
การพัฒนาวิชาชีพ
อย่างต่อเนื่อง

ประเด็นสาระที่กำหนดให้เขียนบทวิเคราะห์สะท้อนคิดจากประสบการณ์การทำงาน

- 1) กรอบมาตรฐานวิชาชีพการสอนระดับอุดมศึกษาของอังกฤษ (UKPSF: United Kingdom Professional Standards Framework)
- 2) กรอบพฤติกรรมภาวะผู้นำ (กพภ) (LPF: Leadership Behavior Framework สถาบันพัฒนาภาวะผู้นำและนวัตกรรมสังคม)
- 3) บทวิเคราะห์การปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาลและผุ่ครรภ์ของสก็อตแลนด์ (NMC Reflective Account Template)

การเขียนวิเคราะห์สะท้อนคิด (Reflective Account of Practice: RAP)

- 1) บรรยายและอธิบายผลสะท้อนกลับจากการปฏิบัติวิชาชีพเหตุการณ์หรือประสบการณ์และธรรมชาติของการพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่อง
- 2) อธิบายสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมและเหตุการณ์
- 3) เรื่องที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงการปฏิบัติวิชาชีพอันเป็นผลจาก 1) และ 2)
- 4) บทวิเคราะห์สะท้อนคิดในประเด็นต่างๆ ที่มีส่วนสัมพันธ์กับการปฏิบัติหรือจรรยาบรรณวิชาชีพ

8.2

~~62~~

การคิดวิเคราะห์
สะท้อนคิดในการ
พัฒนาวิชาชีพ

เครื่องมือในการประเมิน
ตนเองและนำผลไปใช้ใน
การพัฒนาวิชาชีพ
อย่างต่อเนื่อง

การนำเสนอบทวิเคราะห์สะท้อนคิด

→ รายงานเป็นลายลักษณ์อักษร (Written Presentation)

→ รายงานปากเปล่า (Oral Presentation)

→ ทั้งลายลักษณ์อักษรและปากเปล่า

8

8.2.1

สาระสำคัญในแต่ละมิติของ UKPSF

(UNITED KINGDOM PROFESSIONAL STANDARDS FRAMEWORK)

มิติด้านกิจกรรม
(Areas of Activity)

มิติด้านความรู้หลัก
(Core Knowledge)

มิติด้านค่านิยมทางวิชาชีพ
(Professional Values)

มิติด้านกิจกรรม (Areas of Activity)

A1 : ออกแบบและวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้และ/หรือโปรแกรมการศึกษา

A2 : สอนและ/หรือสนับสนุนการเรียนรู้

A3 : ประเมินและให้ข้อมูลการป้อนกลับกับผู้เรียน

A4 : พัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล และวิธีการที่สนับสนุน
นักศึกษาและการแนะแนว

A5 : เข้าร่วมในการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องในด้านรายวิชา/สาขาวิชา
และวิทยาการการสอน การวิจัย ความเป็นนักวิชาการ และการ
ประเมินผลการปฏิบัติทางวิชาชีพ

มิติด้านความรู้หลัก (Core Knowledge)

K1 : สารระรายวิชา

K2 : วิธีการที่เหมาะสมสำหรับการสอน การเรียนรู้และการประเมินในสารระรายวิชาและที่ระดับของหลักสูตรวิชาการ

K3 : นักศึกษาเรียนรู้ได้อย่างไร ทั้งโดยทั่วไปและภายในสารระของรายวิชา/สาขาวิชา

K4 : การใช้และเห็นคุณค่าของเทคโนโลยีการเรียนรู้ที่เหมาะสม

K5 : วิธีการประเมินประสิทธิผลของการสอน

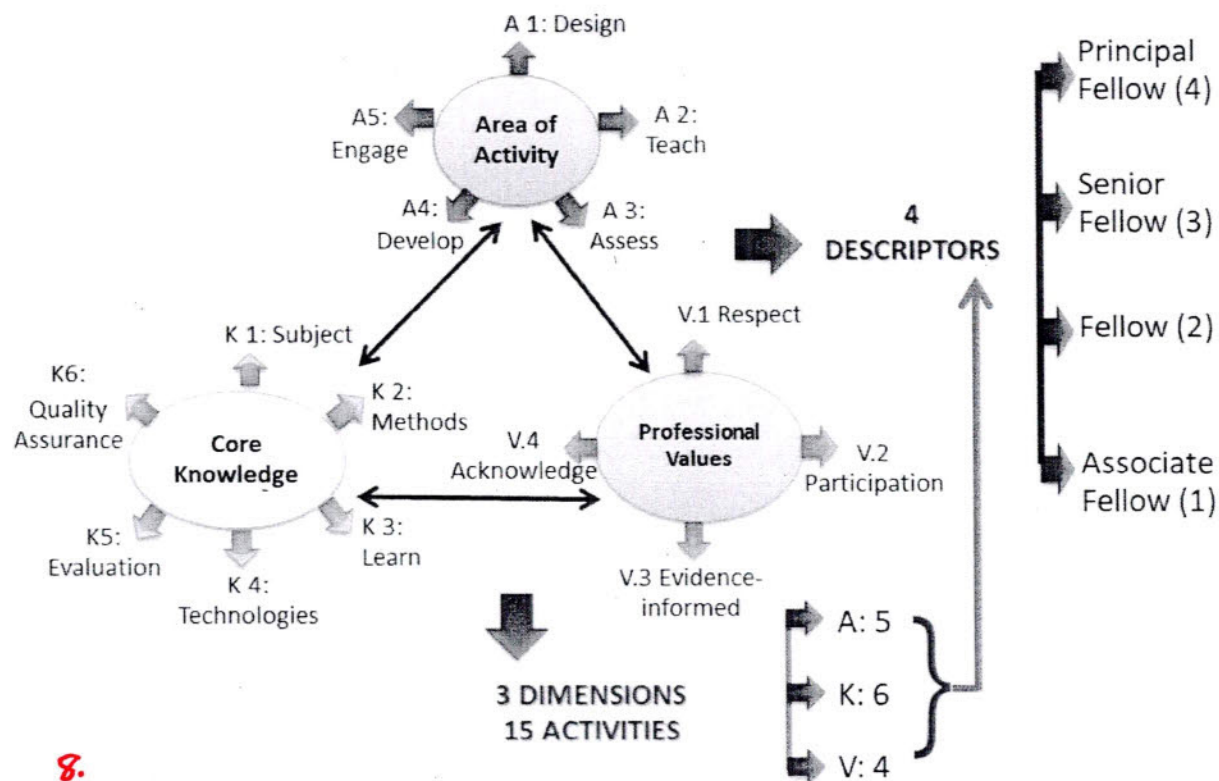
K6 : ความเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพและการปรับปรุงคุณภาพสำหรับการปฏิบัติทางวิชาการและวิชาชีพเน้นการสอน

มิติด้านค่านิยมทางวิชาชีพ (Professional Values)

- V1 : คำนึงถึงผู้เรียนเป็นรายบุคคล และความหลากหลายของชุมชนการเรียนรู้
- V2: ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการศึกษาระดับอุดมศึกษาและ ความเท่าเทียม
ด้านโอกาสของผู้เรียน
- V3 : ใช้แนวทางข้อมูลเชิงประจักษ์ และผลลัพธ์จากการวิจัย ความเป็น
นักวิชาการและการพัฒนาเชิงวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
- V4 : ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานของระบบอุดมศึกษาในบริบทที่
กว้างขวางขึ้น และผลที่ตามมาสำหรับการปฏิบัติเชิงวิชาชีพ เพื่อ
สนองตอบความต้องการของสังคม

สาระสำคัญโดยสังเขป

UK Professional Standards Framework (PSF) for Teaching and Support of Learning in Higher Education

8. แผนภาพที่ 8.1 สาระโดยสังเขปของกรอบมาตรฐานวิชาชีพการสอนระดับอุดมศึกษาของประเทศสหราชอาณาจักร

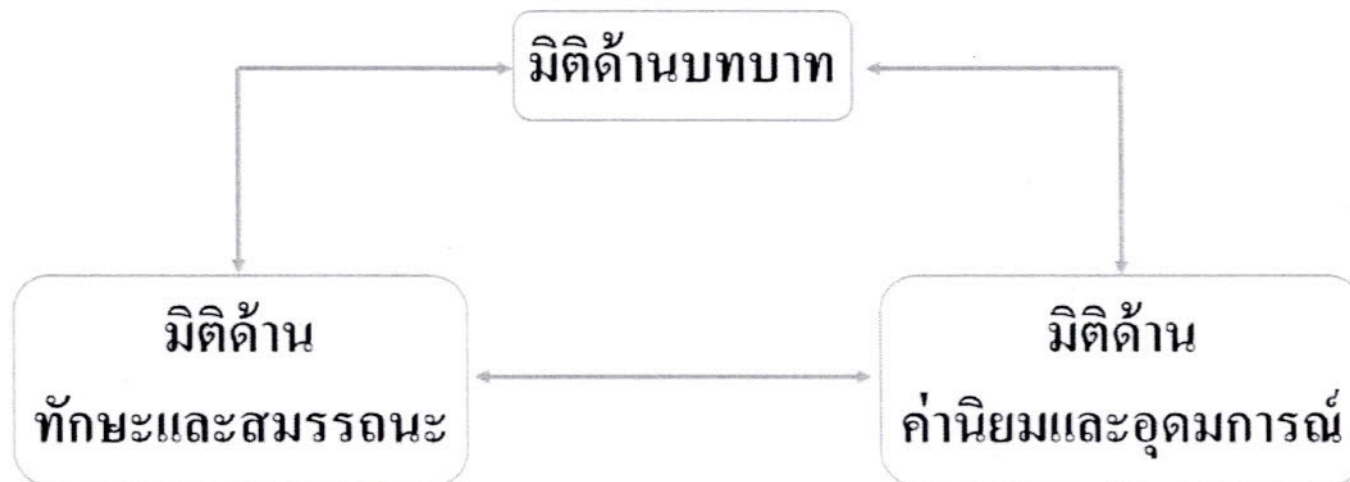
8.

6.2.2) กรอบพฤติกรรมภาวะผู้นำสามมิติ

กรอบพฤติกรรมภาวะผู้นำ (กพภ)

LEADERSHIP BEHAVIORS FRAMEWORK (LBF)

สามมิติ (THREE DIMENSIONS)

แผนภาพที่ 6.3 กรอบพฤติกรรมภาวะผู้นำสามมิติ

8

~~8.2.2~~ 8.2.2 สารสำคัญในแต่ละมิติของ กรอบพฤติกรรมภาวะผู้นำ (กพภ)

มิติด้านบทบาท (ROLES)

- บ.1 การเป็นผู้นำและผู้ตามของกลุ่ม
- บ.2 การเป็นผู้นำองค์กร
- บ.3 การเป็นผู้นำประสานประโยชน์
- บ.4 การเป็นผู้นำแก้ปัญหาและความขัดแย้ง
- บ.5 การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

มิติด้านทักษะและสมรรถนะ (SKILLS AND COMPETENCIES)

- ท.1 การสื่อสาร
- ท.2 การทำงานเป็นทีม
- ท.3 การตัดสินใจ
- ท.4 การเจรจาต่อรอง
- ท.5 การประชุม

มิติด้านค่านิยมและอุดมการณ์ (VALUES AND IDEOLOGY)

- ค.1 มุ่งประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว
- ค.2 ร่วมกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำอย่างต่อเนื่อง
- ค.3 ยึดหลักจริยธรรมภาวะผู้นำ
- ค.4 มีจิตอาสาเสียสละ
- ค.5 เห็นการณ์ไกลมีวิสัยทัศน์

แผนภาพที่ ~~8.2.2~~ 8.2.2 สารสำคัญในแต่ละมิติของกรอบพฤติกรรมภาวะผู้นำ (กพภ)

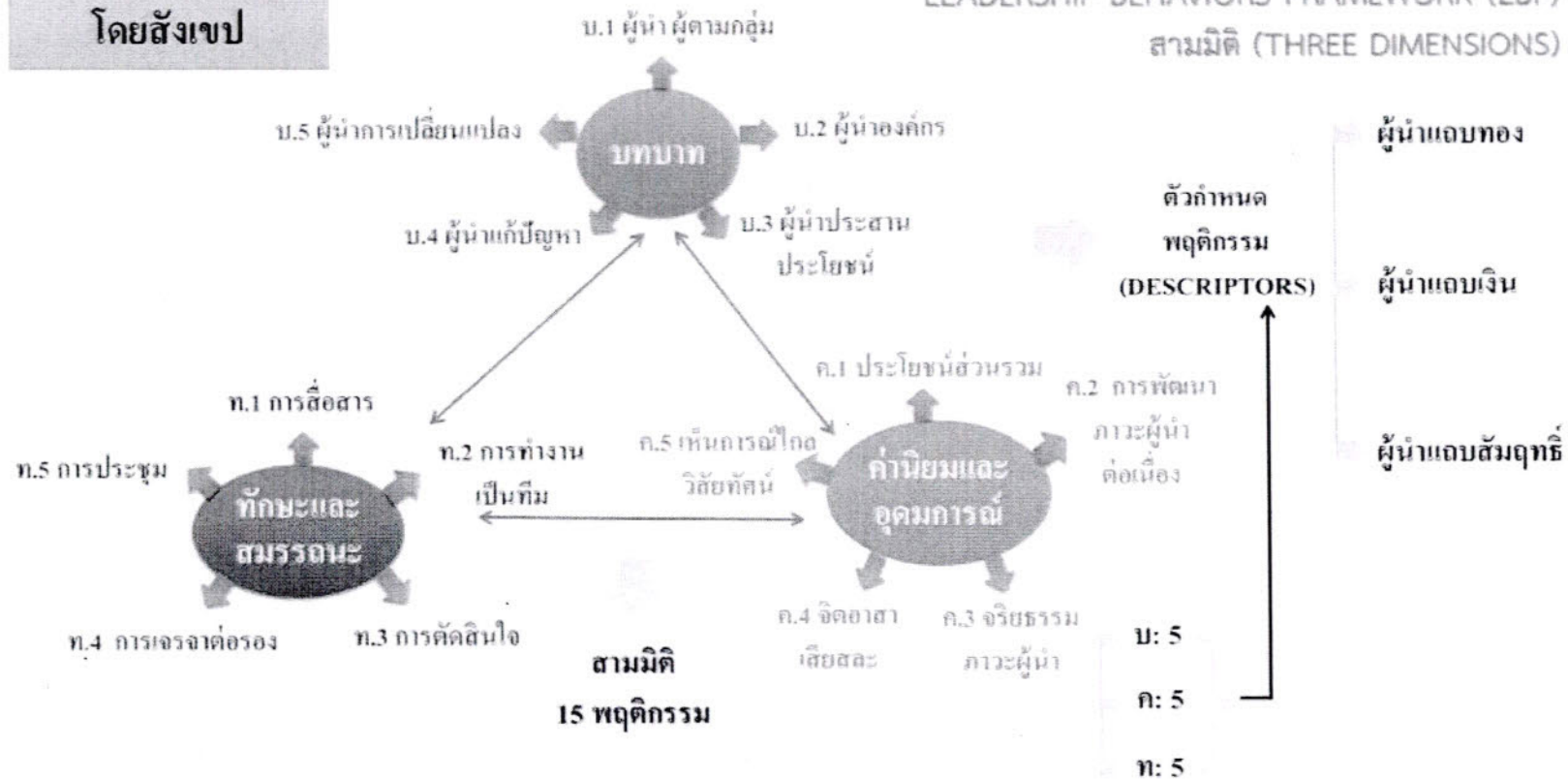
8.

~~13~~

15

สรุปสาระสำคัญ
โดยสังเขป

กรอบพฤติกรรมภาวะผู้นำ (กพภ)
LEADERSHIP BEHAVIORS FRAMEWORK (LBF)
สามมิติ (THREE DIMENSIONS)

แผนภาพที่ 8.5 สรุปสาระสำคัญโดยสังเขป

8.

8.

↓
2.3

สาระสำคัญในการขอต่ออายุ
ใบรับรองการประกอบ
วิชาชีพของสภาการพยาบาล
ของสก็อตแลนด์
(Nursing and Midwifery
Council: NMC)

รูปแบบ
ของบท
วิเคราะห์
สะท้อนคิด
ของ NHC
Reflective
Account
Template

ต้องทำบทวิเคราะห์สะท้อนคิดจำนวน 5
บท (Formal Reflection) สะท้อน

- (1) การพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่อง
- (2) ผลสะท้อนกลับของการปฏิบัติวิชาชีพ
- (3) เหตุการณ์หรือประสบการณ์ปฏิบัติที่
เกี่ยวกับการปฏิบัติวิชาชีพหรือ
จรรยาบรรณวิชาชีพ

1) บรรยายและอธิบายธรรมชาติของการพัฒนาวิชาชีพ
ต่อเนื่อง หรือผลสะท้อนกลับจากการปฏิบัติวิชาชีพ
หรือเหตุการณ์ หรือประสบการณ์

2) อธิบายสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมและเหตุการณ์ที่ระบุ
ในข้อ (1)

3) เรื่องที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงการปฏิบัติ
วิชาชีพอันเป็นผลจากข้อ (1) และข้อ (2)

4) บทวิเคราะห์สะท้อนคิดในประเด็นต่างๆ ที่เสนอมีส่วน
สัมพันธ์และสอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างไร ?

8.

~~8.3~~

การคิดวิเคราะห์สะท้อนคิด ในหลักสูตร CWIE

เครื่องมือสำคัญของการเรียนรู้
ผ่านประสบการณ์การทำงานที่
สนับสนุนให้นักศึกษา CWIE
เข้าใจและเข้าถึงการประยุกต์
ความรู้ภาคทฤษฎีสู่การปฏิบัติ
เพิ่มคุณค่าการเรียนรู้ผ่าน
ประสบการณ์การทำงานและ
การปฏิบัติวิชาชีพ

(1) การเรียนรู้วิชาการ (Academic Learning)

↳ ช่วยให้รู้ทางการประยุกต์และการบูรณาการทฤษฎีกับการปฏิบัติ

(2) การพัฒนาทักษะ (Skill Development)

↳ ช่วยเสริมสร้างทักษะต่างๆ ทั้งด้านเทคนิควิชาชีพและการทำงานกับคน
(Technical and Human Skills)

(3) การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

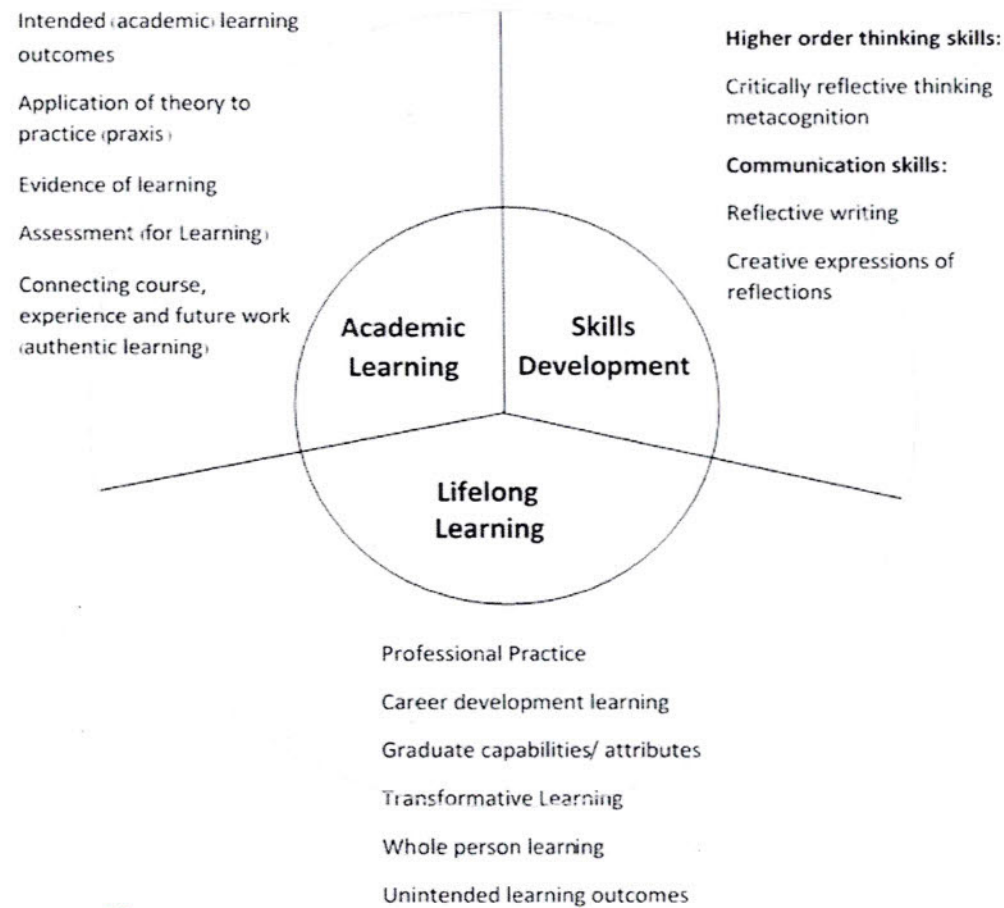
↳ ช่วยการปฏิบัติและพัฒนาวิชาชีพตนเองต่อเนื่อง (Continuing Professional Development)

บทบาทของการวิเคราะห์สะท้อนคิดในหลักสูตร CWIE

แผนภาพ ~~8.3.1~~

8.

บทบาทการวิเคราะห์สะท้อนคิดในหลักสูตร CWIE

ที่มา: Harvey et.al., 2010

8.
แผนภาพที่ 6.3.1 ~~8.~~ 8.3.1 สามบทบาทของการวิเคราะห์สะท้อนคิดในกระบวนการ CWIE

8.
8.4

การเขียนบันทึกสะท้อนคิด ตามหลักสูตร CWIE (Reflective Writing)

ตามระบบการจัดและดำเนินการ
CWIE 3 ช่วง: ก่อน-ระหว่าง-และ
หลังการปฏิบัติงาน CWIE โดยยึด
มาตรฐานขั้นต่ำของแต่ละช่วง
ตามที่กำหนดในหลักสูตร CWIE

รูปแบบ RAP (Reflective Account Template)
ประกอบด้วย

- (1) RAP การพัฒนาสมรรถนะ ก่อน-ระหว่าง-
หลังการปฏิบัติ CWIE
- (2) รายงานประจำสัปดาห์
- (3) รายงานประจำสองสัปดาห์

ก่อนการปฏิบัติ CWIE

หนึ่งในห้าประการ : “จัดทำบันทึกความคาดหวังที่ต้องการ
ก่อนการปฏิบัติงาน (EXPECTATIONS FROM WORKING)”

ระหว่างการปฏิบัติงาน

หนึ่งในหกประการ : “ทำรายงานประจำวัน/ประจำสัปดาห์
โดยแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกระหว่างการปฏิบัติงานใน
แบบวิเคราะห์สะท้อนคิด (REFLECTION ON WORKING)
ตามแบบที่กำหนด (REFLECTION TEMPLATE)”

หลังการปฏิบัติงาน

หนึ่งในสี่ประการ : “ทำรายงานสรุปความคิดเห็น
ความรู้สึกในการปฏิบัติงานทั้งหมดในแบบวิเคราะห์
สะท้อนคิด ตามแบบที่กำหนด เพื่อทำการประเมิน/
วิเคราะห์พร้อมหาแนวทางการพัฒนาตนเอง (SELF-
ASSESSMENT & DEVELOPMENT)”

8.
4

การเขียนบันทึกสะท้อนคิด ตามหลักสูตร CWIE (Reflective Writing)

ตามระบบการจัดและดำเนินการ
CWIE 3 ช่วง: ก่อน-ระหว่าง-และ
หลังการปฏิบัติงาน CWIE โดยยึด
มาตรฐานขั้นต่ำของแต่ละช่วง
ตามที่กำหนดในหลักสูตร CWIE

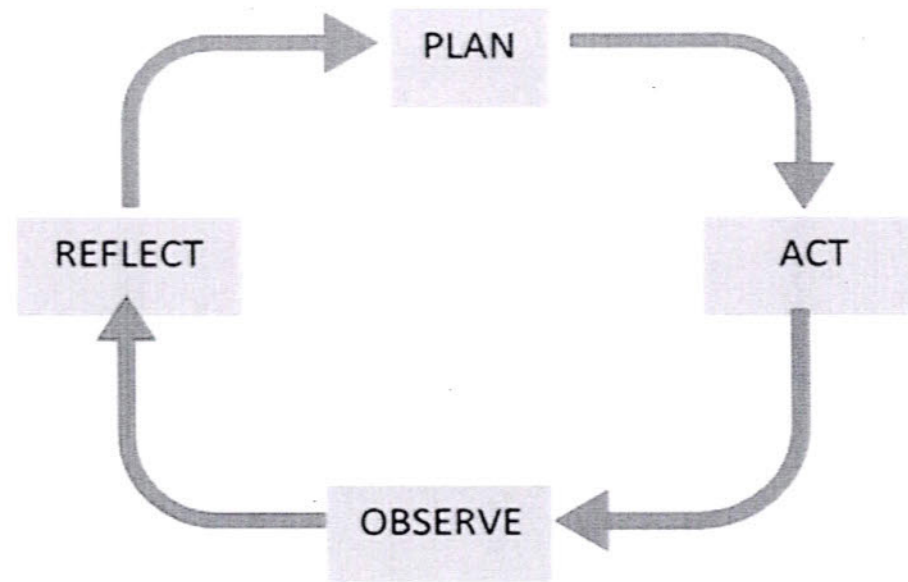
รูปแบบ RAP (Reflective Account Template)
ประกอบด้วย

- (1) RAP การพัฒนาสมรรถนะ ก่อน-ระหว่าง-
หลังการปฏิบัติ CWIE
- (2) รายงานประจำสัปดาห์
- (3) รายงานประจำสองสัปดาห์

ข้อที่
ควร
คำนึง
ถึง

- (1) เขียน RAP ผลลัพธ์การเรียนรู้จากประสบการณ์การปฏิบัติ CWIE ที่คาดว่าจะได้รับ
หรือกำลังเผชิญอยู่หรือผ่านไปแล้ว ทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และด้านส่วนตัว
- (2) เขียน RAP บันทึกความสำเร็จ ปัญหาและข้อที่ควรแก้ไขในการทำงาน เขียน
แสดงความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้เขียนต่องานที่ทำ
- (3) บทวิเคราะห์สะท้อนคิดที่ดี ควรมีลักษณะสำคัญอย่างน้อย 2 ประการ ได้แก่
บูรณาการทฤษฎีกับการปฏิบัติและชี้ให้เห็นถึงผลลัพธ์การเรียนรู้จาก
ประสบการณ์การปฏิบัติ CWIE
- (4) ใช้หลักฐานประกอบการเขียน RAP โดยเก็บรวบรวมบทวิเคราะห์ไว้เป็น
หลักฐานของการมีประสบการณ์ รวมทั้งการอ้างอิงหลักฐานทางวิชาการ
ประกอบการแสดงความเห็นและการปฏิบัติวิชาชีพ
- (5) เนื้อหาของบทวิเคราะห์สะท้อนคิดควรประกอบด้วย บันทึกงานหรือ
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสั้นๆ กระตัดรัด ตรงประเด็น สะท้อนคิดโดยการทบทวน
ประสบการณ์ก่อนเขียน และเลือกตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่เขียนมา
สนับสนุนประเด็น
- (6) วางโครงสร้างการเขียน RAP โดยอาศัย Reflective Learning Cycle:
PLAN – ACT – OBSERVE – REFLECT

ตั้งแผนภาพวงจรการทำวิเคราะห์สะท้อนคิด ต่อไปนี้

แผนภาพที่ ~~6.4.1~~ 8. วงจรการทำวิเคราะห์สะท้อนคิด

ดำเนินการเขียนให้ครบวงจรเริ่มตั้งแต่ Plan → Reflect และอธิบายไม่ใช่แต่เพียงเกิดอะไรขึ้น แต่ระบุด้วยว่า ทำไมจึงเกิดขึ้นและจะปรับปรุงให้ดีขึ้นได้อย่างไร

8.

6.5

บุคคลและหน่วยงาน
ที่รับผิดชอบ
การวิเคราะห์สะท้อนคิด

- 1) คณาจารย์นิเทศร่วมกับผู้นิเทศจากสถานประกอบการกำหนดเนื้อหาสาระและประเด็นต่างๆ รวมทั้งรูปแบบ (Template) พร้อมกรอบและแนวทางของบทวิเคราะห์สะท้อนคิดของหลักสูตร CWIE
- 2) นักศึกษา CWIE เป็นผู้เขียนบันทึกบทวิเคราะห์สะท้อนคิดตามที่กำหนดในข้อ 1) เพื่อใช้ประโยชน์ของนักศึกษาเอง รวมทั้งเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการ
- 3) นักศึกษาและคณาจารย์ใช้เป็นเอกสารประกอบการสัมมนาหลังการปฏิบัติ CWIE รวมทั้งใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา และการปฏิบัติงานของสถานประกอบการ

Cสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน
Cooperative and Work-Integrated Education: CWIE)

Q&A

การวิเคราะห์สะท้อนคิด
(Critical Reflection)